

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 1 ~

דרישות המפמ"ר במשנה: שפת המשנה - מונחי יסוד, מילים וביטויים נפוצים, כגון: זה הכלל, יצא / לא יצא; זיהוי פסוקים המובאים במשנה; חלקי המשנה - כותרת, אומר, דין, טעם, מקרה (כאמד"ט).

כדי לענות על השאלות כראוי יש צורך ללמוד את המשניות עם פירוש הקהתי / ברטנורא

נושאי הפרק: תפילת שמונה עשרה (עמידה / בלחש), זמנה, תוכנה, הכוון בתפילה

שאלות מבוא לפרק ד'

1. א. כמה ברכות יש בתפילת עמידה? עיינו בסידור בתפילת עמידה וספרו כמה ברכות יש בה: _____
- ב. מהי הברכה הנוספת? _____ מי חיבר אותה?
2. הפרק הרביעי בו אנו עוסקים נקרא בשם: _____
הטעם לשם זה? _____
3. הפרק הבא אחרי פרק זה נקרא: _____
הטעם לשם זה? _____
4. ביום חול יש: שלוש תפילות. הראשונה נקראת: _____ השנייה: _____
השלישית: _____

משנה א' - זמן תפילות שמונה עשרהמושגים:

- א. תפילת השחר - כינוי לתפילת שחרית.
- ב. שְׁעָה זְמַנִּית - 1/12 של שעות היום / שעות הלילה, אורכה משתנה לפי אורך היום. בקיץ יהיו בה יותר דקות (יש יותר שעות אור), בחורף יהיו בה פחות דקות (יש פחות שעות אור).
- ג. חצות - חצות היום: אמצע הזמן בין זריחת השמש לשקיעת השמש. חצות הלילה: אמצע הזמן בין שקיעת השמש לזריחת השמש.
- ד. עֵלְוֹת הַשָּׁחַר - הופעת אור השמש על פני השמים.
- ה. יָץ הַחֶמֶה - הופעת קרן השמש הראשונה בשמים.
- ו. שְׁקִיעַת הַחֶמֶה - העלמות קרן השמש האחרונה בשמים.
- ז. צֵאת הַכּוֹכָבִים - הזמן בו מתחיל הלילה באופן מוחלט.
- ח. מְנַחֶה גְדוֹלָה - שש וחצי שעות זמניות ביום, זה הזמן בו היו שוחטים קורבן תמיד של בין ערביים, בערב פסח שחל להיות בערב שבת.
- ט. מְנַחֶה קְטָנָה - תשע וחצי שעות זמניות ביום, בזמן הזה היו מקריבים בכל יום קורבן תמיד של בין ערביים.
- י. זמן הַמְנַחֶה - הרבע האחרון של היום (שלוש השעות הזמניות האחרונות ביום).
- יא. פֶּלַג הַמְנַחֶה - פלג = חצי. פלג המנחה = חצי הזמן מזמן מנחת קטנה - תשע וחצי שעות זמניות, עד הלילה - שתים עשרה שעות זמניות. הזמן שביניהם הוא שעתים וחצי. חצי מהזמן הוא פלג המנחה. עשר ושלושת רבעי השעה.
- יב. אֵין לָהּ קְבֹעַ - אין לה זמן קבוע, עד שעה מסוימת.
- יג. עַד הָעֶרֶב - עד שקיעת החמה.

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 2 ~

תפילת השחר,	עד חצות.
תפילת המנחה	עד הערב.
תפילת הערב	אין לה קבע.
ושל מוספין	כל היום.
רבני יהודה אומר:	עד ארבע שעות.
רבני יהודה אומר:	עד פלג המנחה.
רבני יהודה אומר:	עד שבע שעות:

שאלות משנה א'

1. כתוב כותרת למשנה:
2. כתוב שם של תנא שנזכר במשנה: _____ כתוב כמה פעמים הוא נזכר: _____
3. העתק את המשנה כפי שהיא מופיעה כאן. הוסף מילים שיסבירו את דברי המשנה. העזר בתרמילון.

תפילת השחר,	תנא קמא אומר:	עד חצות.
תפילת המנחה	רבי יהודה אומר:	עד ארבע שעות.
תפילת הערב	_____:	עד הערב.
ושל מוספין	רבי יהודה אומר:	עד פלג המנחה.
ושל	תפילת הערב תנא קמא ו _____ אומרים:	אין לה קבע
	_____ אומר:	כל היום.
	רבי יהודה אומר:	עד שבע שעות.

תרמילון: מוספין, תפילת המנחה, השחר, תנא קמא אומר, ר' יהודה ,

4. במשנה ארבעה נושאים. כתוב במחברתך את ארבעת הנושאים ואת דיניהם.

נושא א': _____	הדין: _____
נושא ב': _____	הדין: _____
נושא ג': _____	הדין: _____
נושא ד': _____	הדין: _____
5. רשום את סדר התפילות ביום בו מתפללים מוסף כפי שמקובל היום: _____
6. א. "תפילת השחר". לאיזו תפילה הכוונה? _____
- ב. "עד חצות". מתי מתחיל זמנה של התפילה? _____
7. " רבני יהודה אומר עד ארבע שעות". מתי מסתיים הזמן הזה? _____

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 3 ~

8. כמי נפסקה ההלכה לגבי סוף זמן תפילת שחרית?
9. א. איך קבעו זמן מְנַחָה גְדוּלָה?
- ב. איך קבעו זמן זמן מְנַחָה קְטַנָּה?
10. **"תְּפִלַּת הַמְנַחָה עַד הָעֶרֶב"**. מתי מתחיל הערב?
11. **"אֵין לָהּ קִבְעַ"**. באר את דברי המשנה:
12. **"וְשָׁל מוֹסְפִין כָּל הַיּוֹם"**. מתי מסתיים זמן תפילת מוסף לפי תנא קמא?
13. **"רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שְׁבַע שָׁעוֹת"**. מתי מסתיים זמן תפילת מוסף לפי רבי יהודה?
14. בְּאֵלּוּ מֵהַתְּפִילוֹת חוֹלֵק רַבִּי יְהוּדָה עַל תְּנַא קַמָּא? פרט:
15. השלם טבלת המחלוקת בין תנא קמא ורבי יהודה לגבי סוף זמני התפילות:

ת"ק	שחרית	מוסף	מנחה	מעריב
רבי יהודה				

16. שאלת סיכום לשעות זמניות: זריחת השמש הייתה בשעה: 06:00, שקיעת השמש בשעה: 19:00, שעה זמנית אורכה _____ דקות. חשב באיזו שעה לפי השעון שלנו, יחול כל אחד מהזמנים הבאים:
  - א. שחרית: לשיטת תנא קמא _____ לשיטת רבי יהודה _____
  - ב. מנחה: לשיטת תנא קמא _____ לשיטת רבי יהודה _____
  - ג. מוסף: לשיטת תנא קמא _____ לשיטת רבי יהודה _____
17. חצות היום היה בשעה 11:30. שלמה קם מאוחר באותו היום. הוא שאל אם הוא יכול להתפלל שחרית בשעה 11:00. כתוב:
  - א. מה היה תנא קמא משיב לו: _____ מדוע: _____
  - ב. מה היה ר' יהודה משיב לו: _____ מדוע: _____
18. בראש חודש כסלו מחשיך בסביבות השעה 17:00. חיילים יצאו באותו היום לאימון. הם הספיקו להתפלל שחרית לפני האימון, ותכננו להתפלל מוסף בהפסקה במשך הבוקר. האימון התארך והתאחר, והתאפשר להם להתפלל בסוף היום בשעה 16:00. הם התפללו מנחה והם שאלו את עצמם האם הם יכולים להתפלל גם מוסף. כתבו:
  - א. מה היה תנא קמא משיב להם: _____ מדוע: _____
  - ב. מה היה ר' יהודה משיב להם: _____ מדוע: _____

משנה ב' - תפילה בכניסה וביציאה מבית המדרש

מושגים:

- א. בֵּית הַכְּנֻסָּת - מקום המיוחד לתפילה.
- ב. בֵּית הַמְדָרָשׁ - מקום המיוחד ללימוד תורה ולישיבת תלמידי חכמים.
- ג. שְׁלֵא תִתְאַרְעַ תְּקַלָּה - שלא אכשל.
- ד. הוֹדְיָה - הודאה.

(ב) רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה

הָיָה מְתַפְּלֵל בְּכַנְיֹסְתוֹ לְבֵית הַמְדָרָשׁ

אָמְרוּ לוֹ: מַה מְקוֹם לְתַפְּלָה זֶה?

אָמַר לָהֶם:

בְּכַנְיֹסְתִי אֲנִי מְתַפְּלֵל שְׁלֵא תִתְאַרְעַ תְּקַלָּה עַל גְּדִי, וּבִיציאתִי אֲנִי נוֹתֵן הוֹדְיָה עַל חֶלְקִי.

וּבִיציאתוֹ תַפְּלָה קְצָרָה.

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 4 ~

שאלות משנה ב'

1. כתוב כותרת למשנה: _____
2. כתוב את שם התנא המופיע במשנה: _____
3. כתוב את המילה הראשונה המתארת את מעשיו של **רבי נחוניא בן הקנה**: _____
4. א. מהי תפילה הקצרה שתיקן ר' נחוניא בן הקנה לנכנס לבית המדרש? _____
 ב. מהי תפילה הקצרה שתיקן ר' נחוניא בן הקנה ליוצא מבית המדרש? _____
5. "**מה מקום לתפלה זו**". מה שאלת בני הישיבה? באר היטב! _____
6. כתוב בלשונך: מה מבקש הלומד בכניסתו לבית המדרש? _____
7. כתוב בלשונך: מה מבקש הלומד ביציאתו מבית המדרש? _____
8. הוסף מילים שיסבירו את דברי המשנה. העזר בתרמילון. _____

רבי נחוניא בן הקנה,

היה מתפלל _____ בכניסתו לבית המדרש.

וביציאתו _____ היה _____ תפילה קצרה.

תרמילון: מבית המדרש, תפילה קצרה, מתפלל,

9. כתוב את ההסבר הנכון לשאלה שנשאל ר' נחוניא: "**מה מקום לתפלה זו**?"
 א. באיזה מקום אתה מתפלל תפילות אלו? _____
 ב. תמיד אתה מתפלל תפילות אלו? _____
 ג. באיזה זמן אתה מתפלל תפילות אלו? _____
 ד. מי קבע שיש להתפלל תפילות אלו? _____

משנה ג' - מספר הברכות שיש להתפלל בתפילת שמונה עשרה

מושגים:

א. מעין - כמו.

ב. שגורה - רגילה, אינו מתבלבל.

רַבִּין גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:	בְּכֹל יוֹם מְתַפְּלֵל אָדָם	שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר:		מֵעֵין שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר:	אִם שְׁגוּרָה תִּפְלְתוּ בְּפִיו,	תִּתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה
	וְאִם לֹא,	מֵעֵין שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה:

גמרא מסכת ברכות דף כ"ט עמוד א'

רבי יהושע אומר: מעין שמונה עשרה. מאי "מעין שמונה עשרה"? רב אמר: מעין פל ברכה וברכה. ושמואל אמר: הבינו ה' אלקינו לדעת דרכיה, ומול את לבנו ליראתה, ותסלח לנו להיות גאולים, ורחמנו ממכאובינו,

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 5 ~

וְדַשְׁנֵנוּ בְּנֵאוֹת אֲרָצָה, וְנַפְוֹצוֹתֵינוּ מֵאֲרָבַע תְּקִיפִין, וְהַתּוֹעִים עַל דַּעְתָּךְ יִשְׁפָּטוּ, וְעַל הַרְשָׁעִים תִּגְיֶיךָ יִדָּה, וְיִשְׁמָחוּ צַדִּיקִים בְּבִגְדֵי עֵירָה, וּבְתַקּוֹן הַיְכָלָה, וּבְצִמְיַחַת קָרוֹן לְדוֹד עֲבָדָה, וּבְעֲרִיכַת גֵּר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מִשִּׁיחָה, טָרָם נִקְרָא אֶתָּה תַעֲנֶה, בְּרוּךְ אַתָּה ה', שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה]:

רש"י

מעין כל ברכה - אומר בקולך, ומזכך על כל אחת ואחת:

שאלות משנה ג'

1. כתוב כותרת למשנה:

---

2. כתוב את שמות התנאים המופיעים במשנה: א. _____ ב. _____ ג. _____
3. על פי רבן גמליאל כמה ברכות אדם מתפלל בכל יום בתפילת העמידה?
4. **"רבי יהושע אומר: מעין שמונה עשרה"**. הסבר את דעתו של רבי יהושע:
  - א. לפי דברי רב בגמרא (העזר ברש"י): _____
  - ב. לפי דברי שמואל בגמרא: _____

---

5. **"רבי עקיבא אומר..."** רבי עקיבא משלב בין דעות **רבן גמליאל ורבי יהושע**.
  - א. **"אם שגורה..."** הסבר היטב: _____
מתאים לשיטת: _____
  - ב. **"ואם לאו"**. הסבר היטב: _____
מתאים לשיטת: _____
6. אילו ברכות מתפילת שמונה עשרה אנו אומרים בכל מצב ובכל תפילה? פרט את שמות הברכות עיין בסידור בו הינך מתפלל:
שלוש הראשונות והן: _____
שלוש האחרונות והן: _____
7. שאלת סיכום: חגי אמר בתוך תפילתו: **"תשוב ותבנה את ירושלים, ברוך אתה ה' בונה ירושלים; תרים קרן דוד עבדך, ברוך אתה ה' מצמיח קרן ישועה"**.
  - א. לפי איזה תנא התפלל חגי? _____ נמק דבריך: _____
  - ב. האם תפילתו של חגי שגורה בפיו או לא? _____ נמק דבריך: _____

משנה ד' - כוונת הלב בתפילה, תפילה במקום סכנה

מושגים:

1. קִבֵּע - חובה, מתפלל כדי להפטר מהתפילה.
2. תְּחִנוּנִים - תפילה ראויה לשמה.
3. מְקוֹם סִכָּנָה - מקום מסוכן שסכנה להישאר שם, יש בו ליסטים וחיות רעות.
4. פְּרִשְׁת הָעֵבוֹד - 1. בזמן שעוברים עבירה.
2. בזמן שבנ"י עוברים בדרכים ונמצאים בסכנה.

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 6 ~

(ד) רבי אליעזר אומר: העושה תפלתו קבע, אין תפלתו תחנונים.
 רבי יהושע אומר: המהלך במקום סכנה, מתפלל תפלה קצרה. אומר:
 הושע השם את עמך את שארית ישראל,
 בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך.
 ברוך אתה ה' שומע תפלה:

שאלות משנה ד'

1. כתוב כותרת למשנה: _____
2. כתוב את שמות התנאים המופיעים במשנה: א. _____ ב. _____
3. כתוב את המילה בה מסתיימת הרישא של המשנה: _____ ואת המילה בה מסתיימת הסיפא: _____
4. כתוב בלשונך: א. מהי תפילת קבע: _____
 ב. מהי תפילת תחנונים: _____
5. "רבי אליעזר אומר: העושה תפלתו קבע, אין תפלתו תחנונים". כיצד יש להתייחס לתפילה לשיטת רבי אליעזר? _____
6. "רבי יהושע אומר: המהלך במקום סכנה, מתפלל תפלה קצרה". במקום איזו תפילה יתפלל תפילה קצרה? _____
7. הסבר בלשונך את המילים: "פרשת העבור" שבתפילת ר' יהושע: _____

במשנה הובאו דברי רבי יהושע מהי תפילה קצרה.
 בתוספתא מסכת ברכות ג, ז. יש הצעות נוספות.

תוספתא:

היה מהלך במקום סכנה ולסטין, מתפלל תפלה קצרה.
 אי זה הוא תפלה קצרה?

ר' ליעזר אומר: יעשה רצונך בשמים ממעל ותן נחת רוח ליראיך והטוב בעיניך עשה, ברוך שומע תפלה.
 ר' יוסה אומר: שמע לתפלת עמך ישראל ועשה מהרה בקשתו, ברוך שומע תפלה.

ר' אלעזר בר' צדוק אומר: שמע קול צעקת עמך ישראל ועשה מהרה בקשתם, ברוך שומע תפילה.
 אחרים אומרים: צרפי עמך מרובים ודעתך קצרה, יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שנתן לכל אחד ואחד צרפיו ולכל גוייה וגוייה די מהסורה, ברוך שומע תפלה.

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 7 ~

מושג:

אָחָרִים - כינויו של התנא רבי מאיר.

8. "מתפלל תפלה קצרה". להלכה, במקום סכנה מקום בו לא ניתן להתפלל תפילת שמונה עשרה רגילה, איזו תפילה אומרים?

9. למי מותר להתפלל תפילה קצרה?

10. כתוב כותרת לתוכן התפילה הקצרה לפי כל תנא.

א. ר' ליעזר (אליעזר):

ב. ר' יוסה (יהושע):

ג. ר' אלעזר בר' צדוק:

ד. אהרים:

11. מבין דעות התנאים, אם אתה היית במקום סכנה, איזו תפילה קצרה היית מתפלל?
נמק דבריך:

12. א. באיזה מצב אומרים: "תפלה קצרה"?

ב. באיזה מצב אומרים תפילה שהיא: "מעין שמונה עשרה"?

משנה ה' - ו' כוון המתפלל בתפילת שמונה עשרה במצבים שונים

מושגים:

1. אינו יכול לירד - יש סיבה שמונעת ממנו לרדת.
2. יחזיר את פניו - ישב במקומו, יסובב פניו לכוון ירושלים ובית המקדש.
3. ספינה - מפליגה בים.
4. קרון - עגלה הנוסעת ממקום למקום.
5. אסדה - רפסודה / דוברה (קורות עץ מחוברות יחד) מושטת על נהר.

(ה) הנה רוכב על הקמור - ירד.
ואם אינו יכול לירד - יחזיר את פניו,
ואם אינו יכול להחזיר את פניו - יכוון את לבו כנגד (בית) קדש הקדשים:

(ו) הנה יושב בספינה או בקרון או באסדה, יכוון את לבו כנגד בית קדש הקדשים:

שאלות משנה ה' - ו'

1. כתוב כותרת למשניות ה' - ו':

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 8 ~
 2. צייר במחברתך את שלושת המצבים של אדם הרוכב על חמור ומעונין להתפלל.

--	--	--

3. "הָיָה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר", והגיע זמן תפילה.
 א. הסבר מדוע הוא אינו יכול לירד מהחמור?
 ב. כשאינו יכול לרדת מהחמור נאמר במשנה ש: - "יִחַזֵּיר אֶת פָּנָיו". הסבר מה כוונת המשנה בדבריה?
 להיכן "יִחַזֵּיר אֶת פָּנָיו"?
4. במשנה מופיעים הביטויים: "יִחַזֵּיר אֶת פָּנָיו", "כִּי כֹּון אֶת לְבוֹ". כתוב מה ההבדל ביניהם?
5. מדוע המשנה אינה מציעה למי שיושב בספינה שירד, או יכוון פניו?
 6. השלם בטבלה לאור דברי המשנה:

	המקרה	הדין
א	הָיָה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר	
ב	יִחַזֵּיר אֶת פָּנָיו	
ג	וְאִם אֵינוּ יָכוֹל לְהַחֲזִיר אֶת פָּנָיו	
ד	יִכּוֹן אֶת לְבוֹ פִּנְגֵּד בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים	

7. העתק למחברתך את המשפט הנכון: אדם שמתפלל בעת שהוא טס במטוס, יכוון את פניו / את ליבו לכיוון ירושלים / קודש הקדשים. נמק תשובתך:
 8. "הָיָה יוֹשֵׁב בַּסְּפִינָה אוּ בַּקָּרוֹן אוּ בְּאֶסְדָּה", והגיע זמן תפילה. כיצד על האדם לנהוג במקרים אלו?
 מה הטעם?
9. אדם נסע במכונית מתל אביב לאשדוד. במהלך נסיעתו נזכר כי טרם התפלל מנחה, ועוד מעט תשקע השמש. הוא עצר בזהירות בשולי הדרך על מנת להתפלל, מאחר והיה מסוכן מאד לצאת מהרכב, הוא החליט להתפלל בתוך הרכב.
 א. כתוב בלשון המשנה, כיצד עליו להתפלל:
 ב. הסבר מדוע בחרת במילים אלו:
10. קבוצה של תלמידים נסעו ברכבת מתל אביב לכפר סבא. הרכבת נוסעת לכיוון צפון, ואח"כ לכיוון מזרח. הם רצו להתפלל במניין תפילת ערבית.
 א. כתוב בלשון המשנה, כיצד עליהם להתפלל:
 ב. הסבר מדוע בחרת במילים אלו:

מסכת ברכות פרק ד' משניות א' - ז' ~ 9 ~

משנה ז' - חובת תפילת המוספין

מושגים:

1. חָבֵר עִיר- חבורת העיר, מקום כינוס בני העיר לתפילה.
2. תְּפִלַּת הַמוֹסְפִין - כוללת שבח לה' ואינה כוללת תחנונים כבתפילות האחרות (תוקנה במקום קורבן מוסף).
3. מְשָׁמוּ - בשמו של חכם פלוני.

(ז) רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אֵין תְּפִלַּת הַמוֹסְפִין אֶלָּא בְּחֶבֶר עִיר.

וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: בְּחֶבֶר עִיר וְשֵׁלָא בְּחֶבֶר עִיר.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְשָׁמוּ: כָּל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ חָבֵר עִיר, הַיְחָד פְּטוּר מִתְּפִלַּת הַמוֹסְפִין:

שאלות משנה ז'

1. כתוב כותרת למשנה:
2. כתוב את שמות התנאים המופיעים במשנה: א. _____ ב. _____ ג. _____
3. "תְּפִלַּת הַמוֹסְפִין". באיזה מצב חלה חובה על היחיד להתפלל תפילת מוסף?
א. לפי רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה:
ב. לפי חֻכְמַיִם:
ג. "רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְשָׁמוּ". משמו של מי אומר רבי יהודה את דבריו?
4. השלם את הטבלה לאור דברי המשנה:

הטעם	הדין	דעת
		חכמים
		לפי תנא קמא
		לפי ר' יהודה

5. אדם נמצא לבדו בעיר בה לא גרים יהודים כלל. הוא התלבט האם עליו להתפלל מוסף.
א. כתוב מה היה משיב לו ר' אלעזר, ע"פ הבנתו של תנא קמא:
ב. מה היה משיב לו ר' אלעזר, ע"פ הבנתו של ר' יהודה: